

הישיבה

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 36

אליך בן ישיבה

היום יום...

אנו מצויים כעת בין הפסח לעצרת, בין הגאולה משעבוד מצריים לבין קבלת עול תורה. אנו סופרים ומונים את הימים לקראת המעמד הגדול, המעמד האדיר והנשגב שהגדיר אותנו כעם - קבלת התורה.

ובכן, איך עלינו להתכונן לקראת היום הגדול והנורא?

אין ספק שההכנה הראויה ביותר היא לימוד התורה והעסק בה. להכין את נפשנו וליבנו, לטהר נשמתנו ורעיוננו, בכדי שנוכל להכיל את קדושת התורה.

יודעה הקושיה, אם אנו סופרים את הימים עד ליום מתן תורה, הלא מן הראוי היה לספור להפך, למנות את מה שנותר לנו עוד. להתחיל מיום תשעה וארבעים יום ולספור לאחור עד אשר נגיע אל יום אחד, ואז לקבל את התורה.

אלא, שהימים הללו אינם כציפייה גרידה לאירוע מכונן, הימים הללו נזכרים ונעשים משום שעלינו למלאות אותם בהכנה ראויה, לצבור ימים מלאים, לא 'להעביר' אותם סתם, ולכן, אנו סופרים ביום הראשון אחד, ולמחרת יש לנו כבר שני ימים של התעלות, וכעבור שבוע יש לנו כבר בצקלונו שבוע ושני ימים. כל יום מצביע על התקדמות, כל יום הינו בעל משמעות.

חמישים הימים הללו מגלים לנו חז"ל הם כנגד מ"ח קנייני התורה. כדאי אפוא, לנצל את הימים הללו, למלאות אותם ולהתעלות מהם...

שלכם, העורך

מה למד ה'חפץ חיים' מהגוי שפגש ברכבת, ומה הדבר היחיד שעצלנים עושים בזריזות.

הגאון הצדיק רבי מתתיהו חיים סלומון שליט"א על עבודתו של בן הישיבה

ידוע איך להתמודד עם המידות הרעות, שכאשר תאוותי ורצונתי דורשים משהו מסוים וכשלא ימלא אותם ירגיש שחסר לו ולא יהיה מרוצה, ולפיכך מכניס עצמו לעצבות, וזוהי הסיבה שהעצבות היא עבירה כה גדולה, כי העצבות בא מכח זה שהוא חי בלי יסודות האמונה, אם האדם היה מרגיש שהבורא ית"ש נמצא ומנהיג בכל דבר והיה שמח בחלקו ומרגיש שלא חסר לו כלום לא היה שייך כלל וכלל לבא לידי עצבות, וזהו העצבות המביאה לידי עצלות.

לאחר שנתבאר שעצבות מביאה לידי עצלות, יש לדעת דאיתו הדבר העצלות מביאה לידי עצבות, הרי הזריזות מביאה את האדם לידי שמחה, וכאשר עושה דבר בזריזות מביאה את האדם לידי שמחה, וכאשר עושה דבר בזריזות אז התנועה החיצונית מביאה להתעוררות הפנימית.

כאשר אין זריזות ומתנהגים בעצלות כדוגמת ההליכה לישון בלילה שמתמשכת זמן ארוך וכדו', אין זה מוסיף לאדם כי אם עצבות שע"כ אינו מתעורר בבוקר בזמן מחמת עצלות ומאחר לסדר בישיבה, וכיון שמאחר אינו נעים לו וע"כ הוא בעצבות, וכשבא להתפלל שאז צריכים להשראת השכינה שבא רק מתוך שמחה, הריהו מתפלל מתוך עצבות. הדבר היחידי שעצלנים עושים בזריזות הוא 'תפילה', אבל באמת הזריזות בתפילה ללא מחשבה אינו בא מחמת זריזות אלא מחמת עצלות, שלא רוצה להתאמץ ולכוין בתפילה, לכוין השמות, ואמן יהא שמיה רבא, וכדאיתא בגמ' בס' שבת (דף ק"ט ע"ב) כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו קורעין לו גזר דין של שבעים שנה, והרי זה מכניסו לידי עצבון המפריע לאדם להיות במצב של שמחה שיכול בנקל לעשות את עבודת הבורא כראוי. לכן בהכנעותינו מן העצלות זה ימנע מעצבות, שע"ז נוכל להיות בשמחה.

(תוספת תורנית המודיע סבת תשע"ד)

שמעתי מעשה ממרן רבינו בעל ה'חפץ חיים' שנסע פעם ברכבת, ממולו ישב גוי זקן ושיכור כבן שמונים מחמת אריכות הנסיעה יותר מהרגיל השתעמם הגוי והתחיל לשוחח עם ה'חפץ חיים' כדי להפיג את שעמומו.

וסיפר שכאשר היה בגיל שמונה הגיע הצאר לעיה, ותיאר את צוות טקס קבלת הפנים של הצאר בפרטי פרטים, כמה סוסים, וכמה כלי זמר וכו', וכל סדר היום בכל הפרטים ודקדוקים.

כשחזר ה'חפץ חיים' לביתו, סיפר לפני תלמידיו את כל המעשה שארע לו, והיה תמה, איך כזה זקן, שיכור וטיפש שאם ישאלו אותו מה קרה אתמול לא יזכור כלום, אבל מה שארע לפני שבעים שנה הוא זוכר היטב בכזו צלילות ובהירות עם כל הפרטים והדקדוקים.

ותירץ ה'חפץ חיים' לעצמו, שאין זה אלא שהדבר עשה עליו כל כך רושם בשעתו, עד שלא יצא מלבו אותו מעמד כל שבעים שנה. וסיים ה'חפץ חיים': 'הרי רואים מזה שלזכור דבר אינו תלוי אם 'כלי הזכרון' חלשים או חזקים, כי גם אותו אחד שזכרונו חלש, דבר שעושה עליו רושם בכל זאת נשאר חרוט בזכרונו כל ימי חייו, אם כן כמה אחריות מוטלת על לומדי תורה, שיהיו דברי תורה עושים עליהם רושם.

אחד מ"ח מקנייני התורה הוא 'באימה וביראה'. שצורת הלימוד ע"י כבוד התורה, כל תיבה ותיבה שלומד ומוציא מפיו הרי שהם עושים על הלומד רושם אחר לגמרי.

כל הדברים הנאמרים בגמ' עצבות, עצלות, שחוק, קלות ראש, שיחה, דברים בטלים, הם המפריעים לשמחה של מצוה ואין השכינה שורה כיון ששמחה הוא תנאי להשכנת השכינה, וכאמור ב' המעכבים הראשונים הם עצבות ועצלות.

דיסוד העצבות באה מהשקפה לא נכונה על מהלך החיים הגורמת לו שאינו יודע איך להתמודד עם מצבים הבאים עליו. ועוד שאינו

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18
שיחת חיים★

הישיבה

קשה לך? זקוק לעזרה?

להתענג

◆ בין כתלי הישיבה ◆

הרב מנחם ברייער
מח"ס 'להתענג בין
כותלי הישיבה'

גם כוח עצום במיגור הרע. "בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין" (מסכת קידושין, דף ל). התרופה ליצר הרע, למשיכה לגשמיות, היא אך ורק על ידי לימוד התורה. כלשון הזהב של הרמח"ל: "כי הבורא ית"ש שברא יצר הרע באדם הוא שברא התורה תבלין לו... והנה פשוט שאם הבורא לא ברא למכה זו אלא רפואה זו אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה" (מסילת ישרים, פרק ה). כל בר דעת הרוכש מוצר מסוים בודק בהוראות היצרן מהן אפשרויות השימוש ומה האזהרות המצורפות למוצר שרכש. אם כתוב שחור על גבי לבן שלמכשיר אסור לבוא במגע עם מים, אז רק שוטה יטביל אותו במים למרות האזהרות.

פעמים רבות האדם אינו מבין מדוע יש להשתמש רק בשמן כזה ולא אחר, ומה הסיבה שרק סוללות מסוימות אלו טובות להפעלת מכשיר זה. בכל זאת ימלא כל צרכן אחרי הוראות היצרן בלא שום התחממות. ומי שמנסה להתחכם ולשנות מן ההוראות ימצא את עצמו בסופו של דבר לפני שוקת שבורה עם מכשיר שאינו פועל וללא שום אפשרות החלפה או תיקון מצד היצרן.

איננו מבינים בעסקי שמים אבל ברור לכל מי שמתבונן, שאדם השקוע בתורה כל כולו מתעדן, הוא נהפך לאדם אחר. מדעים לראות כאלו שהיו מושחתים במידות ומלאים בתאוות, ולאחר שהשקיעו עצמם בלימוד התורה, הכל פג ונעלם, פתאום אתה רואה לפניך בריה חדשה זכה ונקיה.

איני יודע היכן במסכת בבא בתרא מדובר בענייני מידות, ולא מצאתי גם במסכת בבא מציעא את ענייני הקדושה, אבל זה עובד. עובדה! היצרן בכבודו ובעצמו, בורא כל העולמים, טבע בטבע הבריאה את התהליך המופלא הזה. "ואי אפשר שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה" (שם). גם כשאדם לוקח כדור לכאב ראש, אין הוא מבין בדיוק איך כדור קטן משפיע על גוף שלם, מדוע משפיע כדור זה על רמות הכאב במוח, וכדור אחר הדומה לו בגודלו ובצורתו מועיל דווקא לדלקת גרון, אבל זה עובד, ועם עובדות לא מתווכחים, גם אם לא בדיוק מבינים...

נתברר לנו שחובת האדם בעולמו היא להתענג על ה' ולדבק צורה ליוצרה. ככל שהאדם משקיע בצד הרוחני, כך יקל עליו להגיע למטרת החיים, הדבקות בה' יתברך. אם כן יש לבדוק מהו הכלי היעיל ביותר להשיג דבקות והתקשרות לבורא ית'.

אדם שממצאי הבדיקות מורים על כך שחסר לו ברזל בדמו, מוגדר כאנמי, וכדי למנוע את ההשלכות של האנמיה עליו להשלים את החסר. יש לו אפשרות לאכול מאכלים המכילים ריכוזים גבוהים של ברזל, אך יש צורך בכמויות גדולות במיוחד כדי להשפיע על הערכים בדם. יש לו אפשרות נוספת, קלה יותר ואפקטיבית יותר, לקחת כדורים, תוספי תזונה, שמכילים רק ברזל ומשפרי ספיגה. וודאי שכדור כזה ישפיע טוב יותר ומהר יותר מאשר כמויות של מאכלים שיש בהם רק אחוז מסוים של ברזל.

כן הדבר לעניינינו. אדם המקיים מצוה מתרי"ג המצוות יש בידו מצוה אחת. בקיום מצוה נוספת יש לו עוד מצוה אחת. בלימוד התורה לעומת זאת, יש ריכוז עצום של מצוות, אוצרות רוחניים כבירים, כדבריו הידועים של הגר"א (מובא בתורת הבית פ"ב אות ג') שבכל תורה שלומדים מקיימים מצות עשה, בכל מחשבה של תורה מקיימים מצוה, ולא עוד אלא, אפילו למד אדם כמה שעות מהלך מסוים בסוגיא, ולבסוף נתברר שאין זה מהלך נכון, גם אז הוא קיים מצות לימוד התורה, שהרי בש"ס יש לנו סוגיות ארוכות שברובן מורכבות מהוא אמינא, ואנו לומדים את ההשערה כמו את המסקנה, בעוד שבשאר המצוות, אם לבסוף מתברר שהתפילין שהניח או ארבעת המינים שנטל היו פסולים - לא יצא ידי חובה כלל.

לכן ברור שהדרך הקלה והיעילה ביותר להתמלא ברוחניות היא על ידי לימוד התורה, שרק על ידו אפשר להגיע לתוספת קדושה בדרך המהירה והבטוחה ביותר.

ברור לכל מתבונן,

שאדם השקוע בתורה כל כולו מתעדן,
הוא נהפך לאדם אחר

חז"ל מלמדים אותנו שמלבד הכוח העצום שיש בתורה בחלק של ה"עשה טוב", בריבוי האוה, יש בה

אולי יש לך שקל? או 100 שקל? כגודל ההכנות - גודל הבקשה

"אולי יש לך שקל?" - כשמבקשים שקל, אין צורך להקדים דבר ולא להכביר במילים, במה בסך הכל מדובר בשקל אחד?!

אך כשמבקשים 100 שקלים כבר צריך יותר הסבר: "אני צריך מאה שקלים ליום אחד, נתקעתי כאן בלי כסף מזומן" צריך לתת הסבר מינימלי, לבקש ולהסביר מעט.

כשמדובר בהלוואה של חמש מאות דולרים, בדרך כלל עולים אל המלווה הביתה, ממלאים טפסים ומצרפים חתימות לפי הנהלים המקובלים.

להתרים נדיבים לבנין חדש למוסד זו כבר מלאכת מחשבת ממושכת. משלחת מכובדת מגיעה בזמן מתואם מראש עם תיק עבודות, מצגות ותעודות רשמיות. כגודל ההכנות כך גודל התקוות והאפשרויות.

כגודל ההכנות - גודל הבקשה

ככל שהבקשה גדולה יותר ומורכבת יותר, גדלה בהתאמה גם ההכנה. יש דברים שמתפללים עליהם ללא כל הקדמות והכנות מיוחדות, פותחים ומבקשים, ובסיעתא דשמיא גם מקבלים.

כשמבקשים על תורה, מקדימים לתפילה באריכות רבה הקדמות שפותרות שערות ומבקשות להסיר מנעולים. לא מיד מתחילים את הבקשה לזכות בתורה: "אהבת עולם אהבתנו", ומוסיפים "חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו", ושוב מתחננים ומנמקים "בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו", ושוב פונים בלב נשבר ומתחננים "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו", ורק לאחר כל ההקדמות המרובות והארוכות מעיזים לבקש סוף סוף: "ותן בליבנו בינה... והאר עינינו בתורתך...".

גודל ההכנה מעיד על גודלה וחשיבותה של הבקשה.

אדם שחסר לו ברזל בדמו, מוגדר כאנמי, ועליו להשלים את החסר. יש לו אפשרות לאכול מאכלים המכילים ריכוזים גבוהים של ברזל, ויש לו אפשרות קלה יותר ואפקטיבית יותר, לקחת כדורים, תוספי תזונה.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

שיחת חינם ★ 1-800-20-18-18

קשה לך?
זקוק לעזרה?

בונים ללא הפסקה

ספור

החולים. ראשי היה עטוף בתחושת אימתנית. שמעתי את הרופאים מתלחשים עם הורי בפאתי החדר. קלטתי שברי מילים כמו 'בלתי הפיך'... 'חזק מדי'... 'בעיה'... 'ניורולוגית'... 'כחכחתי בגרוני. למשמע אות החיים ממני, מיהרו אלי הוריי המודאגים בקריאות שמחה. התברר שהייתי ללא הכרה מספר ימים. שאלתי את הורי מה קורה עמי, ראיתי את פניהם נעגמות.

"מתברר" הנמיך שמאי את קולו, "שמוחי ספג פגיעה קשה מאוד. הוצרתי לעבור סדרת בדיקות וטיפולים, שבסופו של דבר נקבע כי כושר הריכוז שלי נפגע נואשות, וכי כתוצאה מהמכה, לא אוכל להתרכז יותר בשום דבר... אולי לקרוא פרקי תהילים, ללמוד משניות קלות..."

"מובן שהדבר שבר את רוחי מאוד. כל מה שאהבתי לעשות עד היום, ללמוד בעיון, לחדש, להתעמק, את כל זה לא אוכל יותר לעשות... היה לי קשה מאוד להשלים עם רוע הגזירה, אך המציאות הפכה לכזו בשבילי, ולא היה לי שום דבר לעשות נגדה, מלבד, כמובן, לקרוא תהילים.

"ומאז שניטלה ממני היכולת ללמוד כאוות נפשי", שמאי דיבר בעצב, קולו נוגה ועגום, "התחלתי לנקות את בניין הישיבה... שלושים שנה שאני מנקה את אותם מרצפות, את אותם חדרים... רק הבחורים מתחלפים..."

שמאי השתק מעט, נותן לחיים לעכל את סיפור חייו הקשה. "אבל, אל תחשוב שהיה לי קל עם המציאות החדשה הזו שנכפתה עלי. לאחר זמן מה ששימשתי כמנקה, ניגשתי אל ראש הישיבה ואמרתי לו שאיני מסוגל להמשיך. אמרתי לו כי אני חש שחוק ובלתי מועיל. אני כל הזמן עושה את אותם מטלות, אני מנקה את אותם דברים, לא מתקדם לשום מקום, לא עומד להגיע אל שום תכלית..."

"ואז... ואז הראש ישיבה אמר לי משהו שמלווה ומחזק אותי עד היום הזה, הוא גורם לי להישאר על מקומי. הוא אמר לי כך: יש לך טעות ידידי, זה לא שכל יום אתה מנקה את אותם לכלוכים של אתמול, אלא אתה בסך הכל ממשיך היום את המטלה הגדולה שהוטלה עליך. יש לך בעצם תפקיד אחד גדול. לסייע בידי הנפשות הצעירות אשר נבנות כאן בתוך בניין בית היוצר של עתידם, כך שבכל יום אתה בונה עוד שורת לבנים בחייהם של כל אלו שנהנים מעבודתך ומתאפשר להם להמשיך ולהיבנות כאן..."

"ויכך עם הידיעה הזו נותרתי כאן, לעזוה לבנות אותך ועוד מאות כמוך שהיו לפניך ועוד יגיעו אחריך. ולאחר שלושים שנה", צל של חיוך חלף על פניו, "אין ספק שהבניין שלי כבר גורד שחקים..."

חיים היה נפעם, הוא הביט בעיניו של שמאי, תוהה אם הוא מבין את עוצמת המסר שמחלחל אל ליבו כעת. אין דבר כזה סתם 'זמן'. גם אם הכל נראה כמו שחוזר על עצמו שוב ושוב, אבל הבניין שלו נבנה בינתיים... כל כולו מצוי בדרך להשים את המטרה הגדולה שלו, לא שווה להפסיד יום אחד... עיניו של חיים הבהיקו בהחלטה נחושה.

"תודה!" לחש בעיניים עצומות אל המנקה שכבר חזר לעבודתו, ובדילוגים מהירים אף אל בית המדרש, לבנות, להיבנות..."

לאורכו בנחת, מקלף בתנועות עצלות את עטיפת הוופלה. בלא לחשוב הרבה, השליך את העטיפה על הרצפה השטופה.

בעודו ממלמל ברכה עמומה, הרגיש לפתע מישהו צועד בעקבותיו ולפניו שהספיק להסתובב, יד חסונה לפתה את זרועו.

"הפלת משהו?" נשמע קול מאחוריו. לידו נדחף עטיפת הוופל שזה עתה השליך.

לקח לחיים שתי שניות לקלוט כי הקול המעובה הזה שייך לשמאי המנקה המבוגר.

"אה..." פלט חיים בחוסר עניין, מנסה להשתחרר מלפיתתו האיתנה.

שמאי שתק מעט לפני שהקשה בלחש: "ולמה אתה חושב שמוטר לך לזרוק כך על הרצפה? אתה לא חושב שמישהו יצטרך להרים את זה במקומך? מישהו אולי מבוגר יותר ממך?"

חיים הפנה את עיניו אל המנקה. זה היה מוזר מעט, שמאי המנקה המיתולוגי, השתקן והשקטן, מדבר אליו, כועס עליו. הוא הביט אל תוך עיניו האפורות וראה שם עצב ועייפות. הוא הכיר אותו מאז שנכנס לישיבה, כולם הכירו אותו. אומרים שהוא מנקה את הישיבה כבר שלושים שנה. למרות שהוא לא נראה מבוגר מדי, אבל מעולם לא ממש התייחס אליו.

"סליחה..." פלט חיים חלושות.

שמאי הרפה את אחיזתו ממנו, אך המשיך להביט בו בשתיקה, כאילו נובר בליבו של חיים, מפשפש בסיבת הימצאותו כאן, ומגיע למסקנה. דוק של רוך נעטה על פניו.

"אתה חושב שקל להיות מנקה?" שאל לפתע שמאי בקול שקט. "אתה חושב שתמיד רציתי להיות מנקה? שכשהייתי קטן זה מה ששאפתי להיות? מ נ ק ה??"

חיים הביט אל כובעו האפור והמשובץ של שמאי, מנסה להסביר לעצמו את הסיטואציה המוזרה הזו, בו שח אליו השרת הנחבא אל הכלים, האיש שכולם יראו וכיבדו, גם הצוות, אך מעולם לא שמעו אותו מדבר יותר ממספר מילים ברצף אחד, וגם אלו, כשהיו, היו קצרות וענייניות.

"מאז אותו יום ארוך..." קולו של שמאי נשבר, "מאותה תאונה אומללה... הכל התהפך..."

חיים תלה בו עיניים שואלות.

"לפני למעלה משלושים שנה", פתח וסיפר. "כשהייתי בן עשרים בערך, נחשבתי לבחור מוצלח מכל הבחינות. מוכשר ומבוקש למדתי היטב, וביחד עם כישורונתי הטובים הצלחתי להגיע אל המעמד הגבוה בישיבה, החברים העריצו אותי, ההורים התגאו בי והמורים לא גמרו עלי את ההלל..."

"יום אחד", קולו נסדק. "יום אחד, היה זה יום גשום וסוער, רצתי ברחוב השטוף מגשם, מיהרתי אל בניין הישיבה. כשלתפתי התגבר הגשם, וטיפות גדולות ועזות ניתכו אל האדמה השוצפת, מערפלים את כל האופק.

"הצטנפתי אל קירות הבתים, מנסה בכל דרך להימלט מן הגשם שהפליא את מתיכו עלי ארץ... לפתע, כאשר כבר הייתי למרגלות בניין הישיבה, התנתק מן הגג שמעלי רעף אחד ונסחף בתנופה רבה עם המים הקוצפים ונחת היישר אל ראשי החשוף."

חיים הקשיב בפה פעור, ושמאי המשיך: "התעוררתי בבית

חיים השתרך במעלה הכביש המתפתל שמוביל אל ישיבת "נחלת יעקב" בה לומד. בידו נשא מזוודה גדולה וכבדת משקל. נשימותיו הקצרות, העידו על המאמץ שהוא משקיע בנשיאתו.

השעה היתה שעת בוקר מאוחרת, יום ומחצה לאחר שהזמן התחיל באופן רשמי. השקט אפף את הרחוב הצר, ורק רחש גלגלי המזוודה שהתחבטו קצובות אל מרצפות הרחוב הזעירות, הפרו אותו בגסות.

חיים צעד בעצלתיים, כמעט באילוץ. הוא לא ממש השתוקק להגיע אל הישיבה, וככל שהתקרב אליה, כך עלה והתגבש במעלה גרונו גוש של מרירות. מבחינתו, היה מותיר את המזוודה ממש כאן, על אם הדרך, ועושה בקלילות את הדרך חזרה אל ביתו, מיטתו, ספריו, שְׂיממונו.

אבל הוא ידע, כי אין בצקלונו שום הסבר אשר יתקבל על דעת אביו או אמו לפשר מעשיו בבית, מספיק אחר ביומיים את תחילת הזמן, לכן, ורק לכן, הוא ממשיך לצעוד, לאט-לאט, בלי לחץ, אל עבר המקום אותו עזב רק לפני חודש, עם תחילת בין הזמנים של חג הפסח.

הוא ניסה לסדר בראשו את בלגן המחשבות שהשתרר שם. חיים ידע, כי אינו הבחור הגרוע בישיבה, גם לא בשיעור. פה ושם הוא נחשב אפילו בחור טוב. ובכל זאת, משהו מפריע לו. משהו מציק לו עד שאינו מסוגל להתרגש מן ההזדמנות אשר תחילת הזמן מביאה עמה בכנפיה.

זה לו הזמן השישי שהוא מתחיל מאז נכנס אל הישיבה, והוא כבר מכיר היטב את התהליך: הוא יגיע עם המון חשק ורצון, כוונות וקבלות, תכניות ורעיונות איך לנצל את הזמן הקרוב ויפיק ממנו את מירב התועלת, כך שזה לא יהיה 'סתם' עוד זמן, אלא שבסיומו יוכל למנות ולספור, למשש ולראות את ההתקדמות שעשה. רק המחשבה על כך תגרום לו למהר את היכל בית המדרש ולפתוח במהירות את המסכת הנלמדת ולשקוע כל כולו בהוויתו של אביו ורבו.

אבל, הוא יודע היום, כי כעבור ימים אחדים, פתאום יצוצו קשיים, לפתע לא הכל יהיה כל כך פשוט, עניינים אחרים יתפסו את תשומת הלב, והעניין והרצון שבערו בו כל כך, יתעממו ויחלשו, וכך ימצא את עצמו שוב בסוף הזמן, באותו מקום, אותו חיים, בלי שום שינוי. סתם היה זמן, בחינם.

אז למה לו להתחיל בכלל? מה יצא לו מזה??

המולת קולות נרגשים בקעה מעם חלונות בית המדרש הפונים אל הרחוב, וחדרה אל תודעתו המהורהרת. עכשיו אמצע הסדר, הכל שרויים כעת בעיצומו של לימוד. קול התורה צרם לאוזניו. תחושה רעה פשטה בו, הוא הרגיש נטע זר בין כל הפרצופים הנרגשים ומלאי האור בעיניים.

הוא נכנס אל שערי הישיבה ובצעדים מהירים התקדם אל עבר הקומה השלישית בו מצוי חדרו. הוא קיווה שלא יתקל במשגיח או במגיד שיעור אשר ישאל שאלות שאין בפיו מענה. כעבור דקות אחדות של חשש, הגיע אל חדרו, שם פרק את מזוודתו בעצלתיים ומילא את הארון בתכולתו.

השעה הייתה קרובה לחצות היום, לא היה לו שום דבר לעשות כעת. תחושת השיממון שבה והציפה אותו. בתנועות סתמיות הוציא את שקית הממתקים הגדושה, שאמו הדאוגה טרחה לקנות במיוחד עבורו 'שיהיה לך טעים שם...', שלף משם וופל מצופה ויצא את החדר. המסדרון היה ריק, כנראה אף בחור לא תכנן לבקר בו באמצע סדר של תחילת הזמן, חיים פסע

ההתרגשות בשיאה הנה מתחיל זמן חדש

הרב
ישראל ליוש

איך קונים תורה? המשך הסידרה על קנייני התורה

הרב
יעקב סירוטה

יראה

שיהיה יראת שמים בלבנו, שעל ידי אלה ישגיח היטב בדברי רבו בלימודו. תפא"י.

ראשית חכמה יראת ה'

שניהם יושבים בשיעור, מבטם מרוכז במגיד השיעור. שניהם מקשיבים לו, ושניהם אף מבינים אותו.

לכאורה, מדובר בצמד זהה לחלוטין. רק לכאורה. ישנו הבדל מהותי ביניהם: בעוד האחד קונה לעצמו בקניין גמור את עמוד הגמרא שנלמד במהלך השיעור, השני אינו קונה כלום. מאומה. לכל היותר הוא לווה את עמוד הגמרא למשך זמן השיעור ואולי מעט לאחריו, אבל בהחלט לא קנה אותו לעצמו.

ולא, לא מדובר באחד נטול כישרונות, או בעל זיכרון דל. שניהם כישרונים באותה מידה, בעלי זיכרון ברמה שווה. ובכל זאת אחד קנה ואחד לא קנה.

מדוע? מה המבדיל ביניהם? מגלה לנו התנא: זה - יש לו יראת שמים ולזה - אין. פשוט. רק מי שיש לו יראת שמים, מסוגל לקנות תורה.

ובכן, תשאלו, מה הקשר בין יראת שמים לתורה? מדוע זה שאין לו יראת שמים, לא יוכל לקנות תורה?

כי הנה, לו היה התנא אומר לנו שכל מי שחסר לו יראה, לא יוכל; לחוש קרבת ה', להתפלל, להתרומם, היה זה מתקבל על הדעת. אבל תורה? מה יכול יראת שמים להוסיף להבנתה, לידיעתה?

והשאלה גדולה עוד יותר: ידוע המדרש (איכה רבה) שמפרש את הפסוק בירמיה ט"ז "איתי עזבו ותורתו לא שמרו", כלומר הקב"ה מקונן על כלל ישראל שעזבו אותו ואת תורתו. משמע מזה, שהקנייה נסובה על כך שעזבו גם אותו וגם את תורתו, אבל אם היו ישראל עוזבים כביכול רק את הקב"ה, אבל את התורה עדיין היו שומרים, כי אז: 'הלואי אותי עזבו ותורתו שמרו...'

הלא נאמר כאן, שהתורה יש לה ערך לכשעצמה. והיא חשובה אפילו ללא יראת שמים. שכן לו כלל ישראל היו שומרים את התורה בלא שיראו את ה', לא היה קב"ה, כביכול. מקונן.

המדרש שם ממשיך ומביא את מאמר רב הונא שאמה: למוד תורה אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה.

שוב אנו למדים מכך, שהתורה הינה ערך בשם עצמה. ואפילו שלא לשמה, אלא אפילו אם הוא עוסק בתורה 'על מנת להתקרא רבי', יש לו נגיעות אישיות, בכל זאת הוא מקיים את מצוות תלמוד תורה...

ואם כן אפוא, השאלה מתעצמת ביותר: מדוע יראה, היא קניין תורה? איך היא יכולה להועיל לקנות תורה, בעוד היא אינה נצרכת, כאמור, לשם תלמוד התורה עצמה?

אלא, מסביר התפא"י, שהאיש הירא את ה', הוא מטבע הדברים אדם רציני יותר. הוא לוקח ברצינות את החיים וממילא את התורה. אדם שכזה ורק כזה, יש בכוחו לקנותה מפי רבו כפי שמוסרה לו.

לעומתו, חסר יראת השמים, לא מסוגל להיות רציני לחיים. הכל, אפילו חייו הרוחניים, הם רק משחק אחד ותו לא. הסיבה שהוא עוסק בתורה אינה נובעת מאהבתה, שהלא בפנימיותו הוא נטול כל רצון אמתי ללמוד, הוא לא באמת ירא את ה', ומשם כך הוא לא ממש מדקדק לקיים את דברותיו וללמוד את תורתו.

אם כאשר אף אחד לא יבחין, הוא מסוגל גם לבגוד בתורה הזו בה הוא עוסק, אז, תאמרו אתם, כמה רציני הוא כבר יכול להיות? כמה באמת אכפת לו מהתורה? כמה הוא משתוקק להבינה?

את התורה קונים על ידי יראת ה'. זה לא עניין רוחני וסגולי, כמו לדוגמה מאכלות אסורות אשר מטמטמות את הלב, בלא הסבר מובן. היראה נצרכת לשם קניין התורה מסיבה שקולה ומובנת. אדם ירא שמים יבין את מה שמגיד השיעור מוסר לו הרבה יותר טוב, משום שהוא לוקח את דברי רבו ברציניות, הוא מדקדק בדבריו ומבינם לעומקם. א. כי כך ציווה עושה השמים. ב. כי הוא במהותו רציני יותר, ומקבל את הדברים ביתר כובד ראש.

אבל מי שאין לו יראת שמים, הוא אינו לוקח ברצינות את הדברים משום שבמהותו הוא אינו רציני, בשורשו אינו ממש מעוניין להבין, לא זאת שאיפת נפשו.

עלינו, אפוא, לשאוף ללמוד לשמה. לשם ה': משום שכאשר נעשה זאת, נדקדק בשמועה, נבינה היטב, ומפאת החשיבות שאנו מיחסים לדברים, הם אף יחקקו לנו בזיכרוננו. כי אז נוכל לקנותה קניין נצח.

את האלוקים ירא... כי זה כל האדם...

ההתרגשות בשיאה, הנה מתחיל זמן חדש, אמנם זו לא ההתרגשות העצומה שהיתה לנו באלול - תחילת השנה, אז הרי נכנסנו אל הישיבה פעם ראשונה, או שעלינו שיעור והיה עלינו להכיר ולהתרגל לר"מ חדש, אבל בכל אופן גם עכשיו בתחילת זמן קיץ, ללא ספק ישנה התרגשות, סוף סוף זו התחלה חדשה, טבעה של התחלה חדשה שהיא נושאת איתה הרבה תקוות, גם מי שלא כל כך הצליח בזמן הקודם, הנה יש לו כעת הזדמנות לפתוח דף חדש, להתחלה החדשה יש סגולה מיוחדת שהיא מצליחה לפתח אצלנו שאיפות רמות וגבוהות, כאלו שהיינו שמחים לו היינו שואפים להם גם באמצע הזמן, ולכן אין א' מאיתנו שלא חושב על שינוי או התעלות לקראת הזמן החדש, לו היו עינינו יכולות לראות את השאיפות של חברנו, אזי היינו רואים שכל תלמיד מלבד שהוא נושא איתו בידו השניה או יותר נכון על ראשו עם בגדים ושאר פרטים, היינו רואים שהוא נושא איתו בידו השניה או יותר נכון על ראשו ובראשו, מזוודה מלאה בשאיפות ובקבלות לקראת הזמן הבא.

והשאלה הנשאלת להיכן כל זה נעלם ברבות הימים, למה אנחנו לא מצליחים לשמור את ההחלטות האלו, גם קבלות שהיו קשורים בסדר יום, נשמרו אצלנו כברזל כמה שבועות, ולאט לאט הברזל הזה נמס בחום הקיץ הלוהט, ולפתע פתאום אנחנו שמים לב שהם כבר לא קבועים בסדר היום שלנו וזה מתסכל ומייאש, והייאוש הזה אין בו כל תועלת והוא רק גורם לנו להפסיק לנסות לשמור על הקבלה הזו, ואולי אפ"י להפסיק לקבל קבלות אחרות.

אשמח לשתף אתכם בוורט יפה ששמעתי פעם, אולי זה ישפוך לנו קצת אור על הסוגיא החשובה הזו, הנביא ישעי' אומר 'וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו, לכאו' אם הנביא כבר אמר שכשקווי ה' ירצו הם לא יתיגעו, מה לו להוסיף ולומר שכשהם ילכו הם לא יתייעפו, והרי הדברים ק"ו, אם בריצה שהיא קשה יותר הם לא מתייעפים, בהליכה שקלה יותר וודאי שהם לא יתייעפו, שמעתי ביאור נפלא, חלוקים הם הריצה וההליכה, ריצה משמעותה ריצה חד פעמית לכיוון מטרה מסוימת, ואכן יש בה התאמצות מיוחדת, אבל כשיגיע אל מחוז חפצו סיים הוא עם הריצה ויכול הוא כבר לנוח, ואילו הליכה פירושה הליכה תמידית, אמנם איטית ואין בה התאמצות מיוחדת אבל היא קבועה ורצופה, אין בה מנוחה, וא"כ מובנים דברי הנביא כי גם אם הרצים העושים פעולה מאומצת חד פעמית, אינם מתייעפים, אין זה אומר שההולכים לא יתייעפו, משום שאמנם ההליכה אין בה מאמץ רב אבל היא תמידית וקבועה, ולקביעות הזו צריך כח מיוחד, וגם אחרי שהנביא אומר שהרצים המתאמצים לא מתייעפים צריך הוא עדיין לחדש שגם ההולכים בתמידות ובקביעות לא יתייעפו.

הדברים אמורים גם לגבי סוגי הקבלות שאנחנו עומדים לקבל, לפעמים הקבלות שלנו הם בבחינת ריצה, גדולה מידי ואולי לא מתאימה ליכולות שלנו, ולכן אנחנו רצים חד פעמי ומתייעפים מהר, אבל אם נקבל קבלות סבירות שקולות ומדודות שמתאימות לאפשרויות שלנו, אזי הם יהיו בבחינת הליכה אולי קצת איטי אבל זה יהיה קבוע, חשוב יותר להשקיע בקביעות הקבלה מאשר בגודל הקבלה, ואת זה נוכל לעשות רק אם נקבל קבלות כאלו שהם לא גדולות מידי עבורנו, אלא מתאימות לנו, וככל שהקבלה יותר תתאים לנו כך היא תקדם אותנו יותר ותפיק מאיתנו את המירב, והיא גם תוכל לעזור לנו בסדר היום הרגיל בישיבה, ואם ח"ו נקבל קבלות שלא נוכל לעמוד בהם אזי לא רק שהם לא יקדמו אותנו לשום מקום אלא הם גם יורידו אותנו כי הרי חוץ מלזרוע ייאוש ותיסכול הם לא יעשו כלום.

ואולי טיפ קטן נוסף, אם כבר קיבלת קבלה ככל שתהיה ואמנם קרה שנכשלת בה פעם או פעמיים ואפ"י יותר, היצר הרע תמיד יאמר לך אתה רואה זה גדול עליך ותפסיק לנסות, אבל היצר הטוב שלך אומר לך תמשיך ואל תתן לימי ההפסקה הללו לגרום לך להתייאש אלא תמשיך ותנסה שוב, גם אם קבעת שהיא אמורה להיות כל יום, הקבלה לא נגרעת אם היתה הפסקה קטנה, אם בסופו של דבר חזרת אליה.

הקשב ליצר הטוב ותצליח!

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא
בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה'
לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18
★ שיחת חינם

קשה לך? זקוק לעזרה?

